

Załącznik nr 1
do uchwały Nr XVII/75/07
Rady Miejskiej w Kętrzynie z dnia 2.07.2007r.

***Strategia Integracji i Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Miasta Kętrzyn
na lata 2007-2013***

KĘTRZYN 2007

SPIS TREŚCI

I. Część wstępna

1. informacje dotyczące zasad konstruowania strategii 2
2. wartości, zasady i definicje, na których opiera się polityka społeczna 4
3. akty prawne będące podstawą strategii.....7
4. przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych o charakterze ponadlokalnym.....9

II. Część diagnostyczna

1. zarys problemów społecznych występujących w mieście 15
2. zasoby instytucjonalne miasta umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych 23
3. analiza SWOT.....24
4. podsumowanie części diagnostycznej – ważniejsze wnioski 26

III. Część programowa

1. misja – określenie celu generalnego strategii 28
2. priorytety i kierunki działań 29
3. informacje dotyczące zasad budowania programów 32
4. monitoring i wdrażanie strategii 34

IV. Uwagi końcowe 36

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Informacje dotyczące zasad konstruowania strategii

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) nałożyła na samorządy terytorialne obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin szczególnego ryzyka.

Strategia jest dokumentem stanowiącym podstawę skutecznych działań podejmowanych przez instytucje, organizacje pozarządowe i inne jednostki na rzecz społeczności lokalnej.

Dokument taki powinien określać cel, jakim jest rozwiązanie występujących problemów społecznych oraz sposób, w jaki można go osiągnąć. Istotne jest również określenie wskaźników, według których będą oceniane zmiany.

Do podstawowych zasad strategii należą:

- ekonomia sił i środków (ocena ilości i jakości zasobów ludzkich, materialnych i finansowych oraz rezerwy na wypadek przedłużania się działań lub konieczności ich intensyfikacji),
- zespolenie wysiłków (ludzi, środków, pieniędzy),
- zachowanie swobody działań w sytuacjach krytycznych,
- inicjatywa w sytuacjach nieprzewidzianych.

Dla efektywnego rozwoju i stabilizacji miasta istotne znaczenie ma przede wszystkim poprawa jakości życia mieszkańców, umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, a także stworzenie efektywnego i sprawnie działającego systemu pomocy społecznej.

Wymaga to jednak stworzenia odpowiedniego dokumentu – strategii, na którym będą opierały się działania władz miasta.

W oparciu o gruntowną diagnozę społeczną, uzyskane informacje i zgromadzone materiały została opracowana Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kętrzyn na lata 2007-2013,

która poprawi realizację zadań z zakresu polityki społecznej oraz wskaże priorytety, które powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządu lokalnego.

Dokument zawiera szczegółowo określoną misję, priorytety i kierunki działań, a także przewidywane efekty realizacji celów strategii oraz możliwość dokonywania bieżącej ewaluacji.

Założenia strategii są podstawą do opracowania odpowiednich programów pomocowych, które będą wdrażane w drodze długofalowego procesu.

2. Wartości, zasady i definicje, na których opiera się polityka społeczna

Podmioty realizujące cele i zadania polityki społecznej, powinny opierać swoje działania na ogólnie przyjętych wartościach i zasadach.

Do najważniejszych wartości współczesnej polityki społecznej należą:

- rodzina, jako podstawowa instytucja społeczna,
- inwestycja w człowieka – tworzenie równych szans rozwoju dla ludzi,
- bezpieczeństwo socjalne rozumiane jako zagwarantowanie środków finansowych i usług na wypadek pojawienia się ryzyka socjalnego,
- harmonijna współpraca i współzycie międzyludzkie oparte na pokoju społecznym.

Z wyżej wymienionych wartości wynikają zasady polityki społecznej, będące wspólnymi doktrynami i normami postępowania:

- **zasada samopomocy** – rozumiana jako wzajemna pomoc ludzi zmagających się z podobnymi problemami oraz jako pomoc silniejszych dla słabszych;
- **zasada solidarności społecznej** – oznacza wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych grup;
- **zasada pomocniczości** – w przypadku braku możliwości zaspokojenia swoich potrzeb, jednostka powinna otrzymać wsparcie w określonym porządku – w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, następnie od społeczności lokalnej, w na końcu od państwa;
- **zasada przezorności** – bezpieczeństwo socjalne jednostki powinno wynikać z odpowiedzialności osoby za siebie i za własną rodzinę;
- **zasada partycypacji** – przejawia się w takiej organizacji życia społecznego, która zapewnia jednostkom możliwość realizacji swoich ról w społeczeństwie, natomiast poszczególnym grupom społecznym pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie;
- **zasada samorządności** – koncentruje się na realizacji takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka oraz zagwarantowaniu jednostkom

i grupom aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych, a także na tworzeniu nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów;

- **zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na szukaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne;
- **zasada wielosektorowości** – oznacza równoczesne funkcjonowanie publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

W kontekście strategii i wynikających z niej programów, najważniejsze pojęcia to: problem społeczny, kwestia społeczna, wykluczenie społeczne oraz integracja społeczna.

W polityce społecznej terminem **problemy społeczne** oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niezgodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem **kwestia społeczna** wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa,
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych,
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin **kwestia społeczna** oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków danej społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza przeciwieństwo pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia.

Funkcjonujące w środowisku problemy i kwestie społeczne skutkują **wykluczeniem społecznym**, czyli stanem, w którym osoba ze względu na swoją sytuację życiową nie może własnym staraniem zaspokoić

podstawowych potrzeb i znajduje się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym.

Podejmowane przez władze lokalne działania powinny sprzyjać **integracji społecznej**. Obejmuje ona działania wspólnotowe oparte na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności, których celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagane są jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

3. Akty prawne będące podstawą strategii

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kętrzyn na lata 2007-2013 została opracowana w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 12 maja 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 roku Nr 64 poz. 593 z późn. zm.), która jest podstawowym aktem normującym problematykę pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity, Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591), która reguluje zasady i procedury działania poszczególnych organów władz samorządowych;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493), która ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity, Dz. U. z 2002 roku Nr 147, poz. 1231), która określa sposób realizacji zadań na poziomie gminy, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity, Dz. U. z 2005 roku Nr 179, poz. 1485), która określa zasady i tryb postępowania w zakresie przeciwdziałania narkomanii, a także zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 roku Nr 123, poz. 776 z późn. zm.), która ma na celu stworzenie równych

szans na rynku pracy dla osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie im rehabilitacji zawodowej i społecznej;

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity, Dz. U. z 2006 roku Nr 139, poz. 992), która określa warunki nabywania uprawnień do świadczeń rodzinnych, a także zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2003 roku Nr 96, poz. 873 z późn. zm.), która reguluje obszary dotyczące prowadzenia działalności pożytku publicznego, wolontariatu i uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencji z tym związanych;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnianiu socjalnym (Dz. U. z 2003 roku Nr 122, poz. 143 z późn. zm.), która określa zasady zatrudnienia socjalnego osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją trudną sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 roku Nr 299, poz. 1001 z późn. zm.), która określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniach w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 roku Nr 11, poz. 109 z późn. zm.), która ma na celu przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich i stwarzanie warunków powrotu do normalnego życia nieletnim, którzy popadli w konflikt z prawem bądź z zasadami współżycia społecznego oraz w dążeniu do umacniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i poczucia odpowiedzialności rodzin za wychowanie nieletnich na świadomych swych obowiązków członków społeczeństwa;
- inne akty prawne.

4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych o charakterze ponadlokalnym

Działania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kętrzyn na lata 2007-2013 wpisują się w następujące dokumenty strategiczne:

- Strategię Lizbońską Unii Europejskiej,
- Narodową Strategię Integracji Społecznej,
- Krajowy Program "Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2006-2008",
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- Strategia Pomocy Społecznej Powiatu Kętrzyńskiego.

Strategia Lizbońska przyjęta w marcu 2000 roku jest obecnie najważniejszym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Koncentruje się na modernizacji europejskiego modelu socjalnego, inwestowaniu w ludzi oraz zwalczaniu wykluczenia społecznego.

Konkretyzacja dokumentu w obszarze integracji społecznej – Cele Nicejskie obejmuje cztery podstawowe działania:

- zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich,
- zapobieganie ryzyku wykluczenia społecznego,
- pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacja wszystkich aktorów/organizacji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego.

Polska włączyła się w realizację wyżej wymienionych działań. Powstała Narodowa Strategia Integracji Społecznej oraz Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej zawiera szczegółową diagnozę obecnej sytuacji społecznej w Polsce pod kątem czynników wpływających na zjawisko wykluczenia społecznego. Określa ona także działania, które będą podjęte do 2010 r. w celu jego ograniczenia.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań,
- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowego tak, aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach Unii Europejskiej.

Działania dotyczące realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności,
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programem zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych,
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami,
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną,
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne,
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Krajowy Program „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2006-2008” określa działania mające służyć zwiększeniu integracji społecznej, podniesieniu jakości opieki zdrowotnej oraz kontynuowaniu reformy systemu emerytalnego.

W ramach niniejszego dokumentu będą obowiązywać Krajowe Plany Działań na rzecz Integracji Społecznej, które są bardziej zwarte i strategiczne, z wyznaczonymi priorytetami i określoną polityką realizacji wyznaczonych zadań.

Działania państwa zmierzające do **zwiększenia integracji społecznej** powinny koncentrować się na:

- zapobieganiu ubożeniu i wykluczeniu społecznemu,
- umożliwieniu rodzinom godzenia obowiązków rodzinnych i zawodowych,
- zapewnieniu stabilizacji finansowej osobom i rodzinom,
- rozwijaniu systemu pomocy społecznej,
- aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz posiadających niskie kwalifikacje zawodowe.

Działania w **obszarze systemu ubezpieczeń społecznych** powinny skupiać się na:

- przygotowaniu ustawy o wypłatach środków emerytalnych oraz ustawy o emeryturach pomostowych,
- zmianie zasad waloryzacji świadczeń,
- podjęciu prac nad reformą ubezpieczeń rolników,
- dostosowaniu systemu rentowego do zreformowanego systemu emerytalnego.

Działania w **sektorze służby zdrowia** powinny zmierzać do:

- budowy nowoczesnego systemu ratownictwa medycznego,
- stworzenia sieci szpitali,
- opracowania ustawy o ustroju służby zdrowia,
- stworzenia koszyka świadczeń gwarantowanych,
- wprowadzenia nowych form ubezpieczeń zdrowotnych,
- stworzenia nowoczesnej opieki medycznej nad osobami starszymi oraz osobami chorującymi na nieuleczalne choroby, zwłaszcza w końcowym okresie życia (poprawienie jakości życia chorych i ich rodzin).

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań władz samorządu wojewódzkiego.

Głównym priorytetem strategii jest zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego sprzyjającego integracji oraz zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.

Efektem realizacji tego celu będzie zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, zdolności do uzyskania pracy, a tym samym zmniejszenie wydatków finansowych ze środków publicznych. W niemal równym stopniu przewiduje się realizację działań w ramach tego celu w miastach, jak i obszarach wiejskich.

Planowane działania o zasięgu wojewódzkim będą koncentrowały się na:

- rozwoju poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego,
- wspieraniu zintegrowanych programów m.in. aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych i niepełnosprawnych, aktywizacji dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa oraz na rzecz ograniczania uzależnień,
- tworzeniu niezbędnej infrastruktury socjalnej w takim stopniu, by była ona zagwarantowana w każdym powiecie,
- utworzeniu sprawnego systemu zastępczej opieki rodzinnej na poziomie wojewódzkim i powiatowym,
- inicjowaniu rozwoju wolontariatu, tworzenia grup samopomocowych, organizacji pozarządowych na rzecz wsparcia osób i rodzin wymagających pomocy z zewnątrz.

Założenia Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego powinny być swoistym wyznacznikiem w wytyczaniu celów strategicznych i kierunków działań jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych niższych szczebli.

Strategia Pomocy Społecznej Powiatu Kętrzyńskiego określa najistotniejsze problemy społeczne występujące na obszarze powiatu oraz wyznacza cele i kierunki działań władz samorządu powiatowego. Skupia się na sześciu obszarach, które uznano za priorytetowe. Są one współzależne, służą realizacji wizji i osiągnięciu celu głównego strategii. Należą do nich:

- kryzys rodziny,
- marginalizacja grup społecznych,
- długotrwałe bezrobocie,
- współpraca partnerów społecznych z administracją publiczną,
- kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób.

Realizacja celów strategii będzie następować stopniowo poprzez szereg działań podejmowanych przez instytucje, organizacje pozarządowe i inne jednostki zajmujące się zagadnieniami pomocy społecznej. Należą do nich m. in.:

- utworzenie w powiecie sieci poradnictwa specjalistycznego, w tym rodzinnego,
- utworzenie systemu rodzinnej opieki zastępczej,
- wspieranie rozwoju wolontariatu,
- doskonalenie współpracy Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy na rzecz tworzenia programów pomocy rodzinom objętym pomocą społeczną,
- eliminowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną,
- ułatwienie dostępu do zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
- zlecanie przez administrację publiczną organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej,
- profesjonalizm organizacji pozarządowych i administracji publicznej w zakresie współpracy przy realizacji zadań pomocy społecznej,
- dobra współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w sferze pomocy społecznej,
- duża aktywność pracowników socjalnych w kształtowaniu świadomości o roli i zadaniach pomocy społecznej,
- integracja osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
- umożliwienie szerszego dostępu osobom niepełnosprawnym do urzędów administracji publicznej.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kętrzyn na lata 2007-2013 będzie realizowana zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działań, w oparciu o przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim i lokalnym.

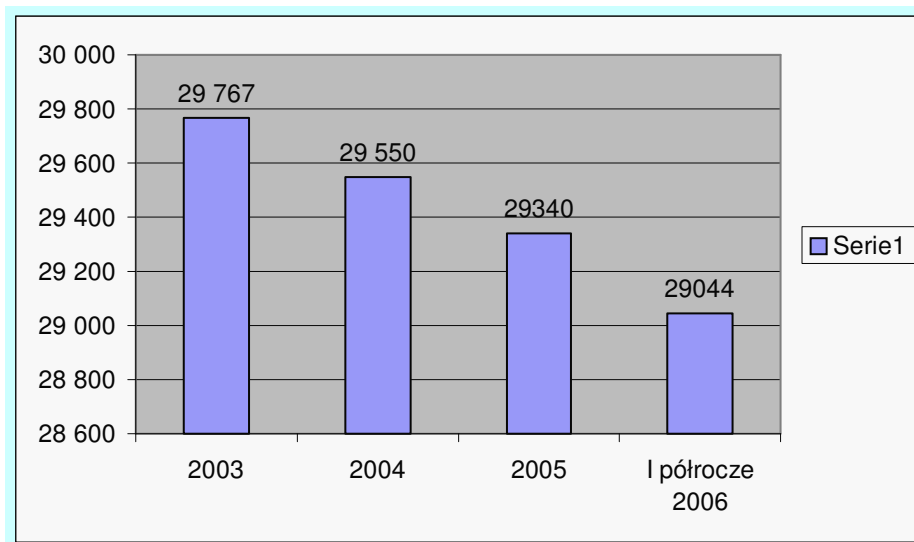
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

4. Zarys problemów społecznych występujących w mieście

W związku z koniecznością realizacji zadań postawionych przed pomocą społeczną, a także koniecznością wypracowania skutecznych form pomocy, niezbędne jest profesjonalne i systemowe diagnozowanie problemów w skali miasta.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Kętrzyna została dokonana w oparciu o informacje własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także dane uzyskane z Ewidencji Ludności Urzędu Miasta, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Urzędu Stanu Cywilnego.

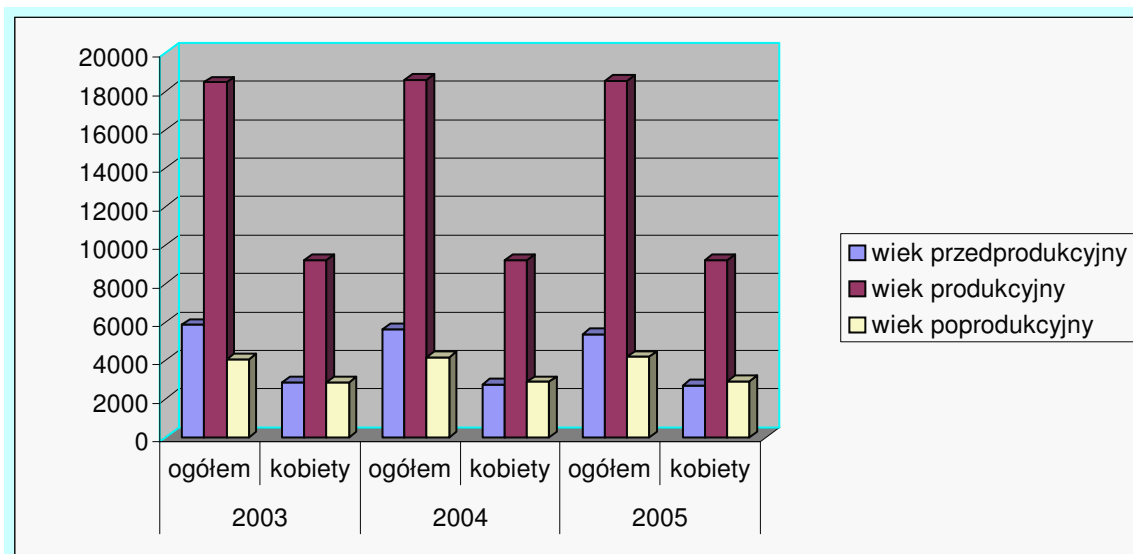
Ludność miasta Kętrzyn w latach 2003-2006

Źródło: dane Ewidencji ludności Urzędu Miasta Kętrzyn

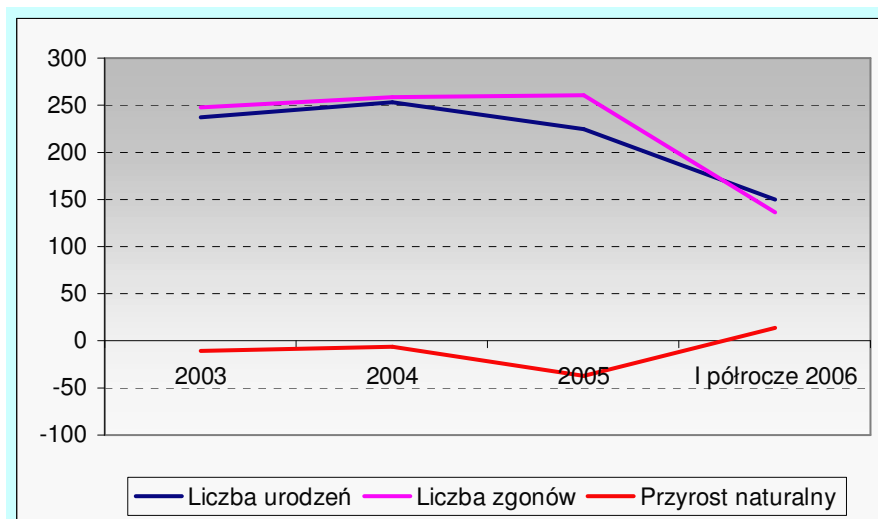
Wiek ekonomiczny ludności miasta Kętrzyn w latach 2003-2005

Źródło: dane Ewidencji ludności Urzędu Miasta Kętrzyn

Z przedstawionych danych wynika, że wiek ekonomiczny mieszkańców Kętrzyna utrzymywał się na przestrzeni trzech lat na podobnym poziomie. Największy procent stanowiła ludność w wieku produkcyjnym wynosząc w roku 2003 i 2004 – 62%, a w 2005 roku 66%. Najmniej było osób w wieku poprodukcyjnym, tj. 14% ogółu mieszkańców w każdym roku.

**Liczba urodzeń i zgonów oraz przyrost naturalny
w mieście Kętrzyn w latach 2003-2006**

Źródło: dane Ewidencji ludności Urzędu Miasta Kętrzyn

Cechą układu ludnościowego miasta w latach 2003-2005 było stale malejące saldo przyrostu naturalnego, przyjmujące ujemne wartości. Dopiero w pierwszym półroczu 2006 roku przyrost naturalny osiągnął wartość dodatnią – 14.

Tab. 1 Ilość małżeństw zawartych w mieście Kętrzyn w latach 2003-2005

Rok	2003	2004	2005
Ilość zawartych małżeństw	158	114	150

Źródło: dane Urzędu Stanu Cywilnego w Kętrzynie

Równie ważnym wskaźnikiem ukazującym bieżące tendencje mieszkańców jest ilość małżeństw. Liczebność zawieranych małżeństw świadczy m.in. o skłonności do dalszego pobytu w miejscu dotychczasowego zamieszkania. W latach 2003-2005 zawarto ogółem 422 związki małżeńskie.

Tab. 2   Struktura bezrobocia w mieście Kętrzyn w latach 2003-2006

Struktura bezrobocia				
	2003	2004	2005	I półrocze 2006
Kategoria	Liczba ogółem	Liczba ogółem	Liczba ogółem	Liczba ogółem
Bezrobotni zarejestrowani w PUP	3045	2919	2670	2370
Bezrobotni z prawem do zasiłku	536	533	544	469
Młodzież do 25 roku życia	691	628	567	492
Osoby długotrwale bezrobotne	Brak danych	Brak danych	1134	999
Bezrobotni według wykształcenia				
Wyższe	100	121	114	107
Policealne i średnie zawodowe	680	680	669	598
Średnie ogólnokształcące	199	198	219	237
Zasadnicze zawodowe	736	714	670	497
Gimnazjum i poniżej	1330	1206	1051	931

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kętrzynie

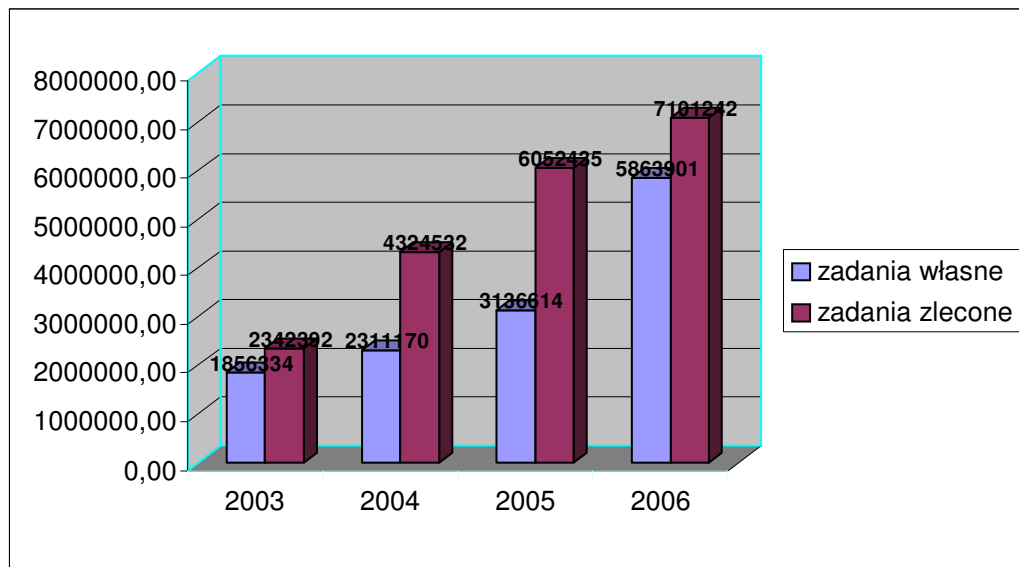
Liczba bezrobotnych między rokiem 2003 a pierwszym półroczem 2006 roku zmniejszyła się o 675 osób. Ma to związek przede wszystkim z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, a tym samym z możliwością zatrudnienia w krajach członkowskich.

Ponad 40% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w PUP stanowią osoby słabo wykształcone. Jest to grupa, którą bardzo trudno przeszkolić w celu uzyskania nowych kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy, bądź w jakikolwiek inny sposób ulokować na rynku pracy.

Informacje Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Zasadniczym celem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienia im bytowania w warunkach odpowiadających godności osoby ludzkiej.

Wykorzystanie środków finansowych na pomoc społeczną w latach 2003-2006

Źródło: informacje własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Kętrzynie

Stale pogłębiające się zjawisko ubóstwa, dziedziczenia biedy, jak również utrzymujące się na wysokim poziomie bezrobocie, powoduje wzrost zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej.

W ciągu trzech lat wydatki na zadania zlecone wzrosły o ponad 4,76 mln zł, natomiast na zadania własne o ponad 4,00 mln zł.

Tab. 4 Powody przyznania pomocy w latach 2003-2006
(powód trudnej sytuacji życiowej)

Powody przyznawania pomocy	Liczba rodzin objętych pomocą w latach			
	2003	2004	2005	2006
Ubóstwo	937	1144	1051	1223
Bezdomność	35	30	28	36
Potrzeba ochrony macierzyństwa	102	84	46	34
Bezrobocie	1007	977	939	1074
Niepełnosprawność	396	355	392	492
Długotrwała choroba	113	121	117	205
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w tym:	294	285	279	352
▪ rodziny niepełne	264	250	240	310
▪ rodziny wielodzietne	40	42	48	64
▪ alkoholizm	43	74	104	166
▪ przemoc w rodzinie	-	-	-	4
Narkomania	2	5	8	8
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	23	28	33	38

Źródło: informacje własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie

Uwzględniając przyczyny pomocy (określone w art. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), najczęstszym powodem udzielenia pomocy osobom i ich rodzinom w latach 2003-2006 było ubóstwo – średnio 31,25%. Kolejne grupy dyspanseryjne to: bezrobocie – 28,78%, niepełnosprawność – 11,71%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 8,68%, długotrwała choroba – 3,93%, potrzeba ochrony macierzyństwa – 1,96%, bezdomność – 0,93%, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 0,87% oraz narkomania – 0,16%.

Tab. 5 Inne formy pomocy udzielonej w latach 2003-2005

Forma pomocy	Rok			
	2003	2004	2005	2006
Świadczenia rodzinne:				
▪ liczba świadczeń	-	30.539	50.290	56.589
▪ liczba wnioskodawców	-	1.716	2.423	2.259
▪ liczba dzieci, na które przysługiwały świadczenia	-	2.183	2.715	2.982
Zaliczka alimentacyjna:				
▪ liczba świadczeń	-	-	1.463	4.687
▪ liczba rodzin pobierających zaliczkę	-	-	252	232
Dodatki mieszkaniowe	19.018	17.932	16.178	14.016
(liczba przyznanych świadczeń):				
▪ mieszkania komunalne	9.526	9.352	8.436	7.425
▪ mieszkania spółdzielcze	8.426	7.510	6.696	5.554
▪ mieszkania inne	1.066	1.069	1.049	1.037
Usługi opiekuńcze:				
▪ liczba udzielonych świadczeń (godziny)	31.078	25.747	25.888	23.489
- w tym				
specjalistycznych	1.904	1.823	1.616	1.712
▪ liczba osób objęta pomocą w formie usług opiekuńczych	85	75	64	58
- w tym z zaburzeniami psychicznymi	5	5	5	5
Liczba dzieci korzystających ze Środowiskowego Ogniska Wychowawczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci	27	27	24	25
Liczba wydanych obiadów w stołówce MOPS	27.079	30.305	31.090	31.440
Liczba rodzin korzystających z „Przytuliska”	2	2	-	-

Źródło: informacje własne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie

Oprócz świadczeń z pomocy społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje również swoim podopiecznym pomoc w postaci świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych oraz usług opiekuńczych.

Ponadto istnieje możliwość korzystania ze stołówki MOPS, przy czym odpłatność za posiłki jest uzależniona od sytuacji materialnej osób.

Przy tutejszym Ośrodku działa ponadto Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, z którego korzysta około 30 dzieci.

Tab. 6 Informacje dotyczące działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2003-2005

Formy pomocy	2003	2004	2005	2006
I. Terapia wsparcia (par małżeńskich) – ilość spotkań	54	31	36	64
II. Terapia wsparcia (indywidualna) – ilość osób	67	39	67	48
▪ próby samobójcze	4	-	4	-
▪ problem uzależnienia	26	26	26	36
▪ stany depresyjne, obniżony nastrój	3	3	3	12
▪ kryzys tożsamości	3	3	3	-
▪ inne	7	7	7	-
III. Problemy związane z przemocą w rodzinie:				
▪ opieka nad rodzinami zgłoszonymi przez Komendę Powiatową Policji i Sąd – ilość spotkań	35	20	35	-
▪ udział psychologa w sprawach sądowych – ilość opinii	4	7	4	2
▪ wsparcie dla kobiet dotkniętych przemocą fizyczną i psychiczną – liczba kobiet	3	3	3	44
IV. Badania psychologiczne i wydanie opinii pisemnej do Powiatowej Komisji ds. Orzecznictwa o Stopniu Niepełnosprawności	7	4	7	-
V. W ramach Punktu Konsultacyjnego ds. Narkomanii:				
▪ porady indywidualne – rodzice/rodzice i dzieci	31/38	17/29	31/38	12/14
▪ terapia rodzin dla dzieci i młodzieży uzależnionej od narkotyków – liczba rodzin	7	4	7	4
▪ współpraca z Ośrodkami Rehabilitacji Uzależnień – liczba osób	4	3	4	2
VI. Prowadzenie grupy wsparcia dla kobiet (wychodzenie z kryzysu poznawczo-społecznego) – ilość spotkań	7	5	7	-
VII. Poradnictwo dla rodziców i dzieci z nadpobudliwością psychoruchową – liczba rodzin	-	-	-	3

2. Zasoby instytucjonalne miasta

Sieć instytucji i organizacji w Kętrzynie, które mogą być realizatorami celów Strategii jest duża i różnorodna. Szczęólnego znaczenia nabiera zatem potrzeba szerokiej współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych.

Współpraca ta powinna stać się priorytetem działania władz samorządu lokalnego miasta Kętrzyn.

Instytucje rządowe i samorządowe		Organizacje pozarządowe/Kościóły	
1	Burmistrz Miasta Kętrzyn	1	Fundacja Bezpieczne Dzieci
2	Rada Miasta	2	Fundacja Charytatywna „Miłosierny Samarytanin”
3	Jednostki systemu edukacji	3	Fundacja dla Promocji Zdrowia Ziemi Kętrzyńskiej
4	Jednostki systemu opieki zdrowotnej	4	Forum Inicjatyw Lokalnych
5	Policja	5	Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”
6	Straż Miejska	6	Kętrzyńskie Stowarzyszenie Oświatowe
7	Powiatowy Urząd Pracy	7	Kętrzyńskie Stowarzyszenie Bezrobotnych
8	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	8	Kętrzyńskie Stowarzyszenie Integracji Społecznej – Klub Abstynenta „Dromader”
9	Dom Pomocy Społecznej	9	Koło Pomocy Dzieciom o Niepełnej Sprawności Ruchowej
10	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	10	Mazurskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
11	Poradnie	11	Polski Czerwony Krzyż – Zarząd Rejonowy
12		12	Polski Komitet Pomocy Społecznej
13		13	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
14		14	Polski Związek Głuchych
15		15	Polski Związek Niewidomych – Koło terenowe
16		16	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Umysłowo i Ich Rodzin „STO”
17		17	Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”
18		18	Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej „LAZARUS”
19		19	Stowarzyszenie Propagowania Trzeźwości „Krokus”
20		20	Stowarzyszenie „Środowisko Dzieciom”
21		21	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
22		22	Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Pomagające Uzależnionym „Tu i Teraz”
23		23	Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Poszkodowanym w Wypadkach Komunikacyjnych „Amicus”
24		24	Kościół katolicki i inne

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych technik analitycznych. Pozwala na wygenerowanie z otoczenia szans rozwoju, a także zagrożeń hamujących działania na rzecz społeczności lokalnej. Mocne punkty mogą oznaczać, iż należy je nadal rozwijać i doskonalić, słabe zaś eliminować, bądź zreorganizować.

MOCNE STRONY S	SŁABE STRONY W
<ol style="list-style-type: none"> 1. odpowiednie przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi i długotrwale bezrobotnymi; 2. zatrudnianie osób bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych oraz robót publicznych; 3. aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy rodzinom, dzieciom i młodzieży; 4. istnienie dużej grupy instytucji i organizacji pozarządowych 5. dobra współpraca instytucji i organizacji pozarządowych w sferze pomocy społecznej; 6. wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny oraz prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny; 7. zabezpieczanie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego, 8. propagowanie idei wolontariatu oraz rozwój społecznych grup wsparcia; 9. szeroki dostęp do usług z pomocy społecznej dla osób starszych; 10. możliwość samorealizacji osób starszych w różnych organizacjach i stowarzyszeniach; 11. wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej oraz pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami; 12. prowadzenie działań socjalnych z rodziną.	<ol style="list-style-type: none"> 1. niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej; 2. bierne podejście świadczeniobiorców; 3. występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia; 4. brak rozwiązań systemowych w zakresie zwalczania bezrobocia; 5. brak na terenie miasta placówek resocjalizacyjnych oraz placówek dla nieletnich i samotnych matek z dziećmi; 6. brak działań w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi; 7. istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym; 8. nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym; 9. niedostateczna baza rehabilitacyjna i oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi; 10. duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej.

<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <p style="text-align: center;">O</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <p style="text-align: center;">T</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. tworzenie i realizacja programów aktywizujących społeczność lokalną; 2. powstawanie nowych miejsc pracy; 3. wspieranie zatrudniania osób bezrobotnych w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych; 4. ustawodawstwo wspierające zatrudnienie; 5. ustawodawstwo promujące wolontariat; 6. tworzenie koalicji podmiotów i organizacji działających w sferze pomocy społecznej; 7. oferta różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; 8. wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych; 9. stała współpraca sektora publicznego z pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym; 10. koordynacja działań podmiotów na rzecz osób starszych; 11. stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. brak nowych miejsc pracy; 2. wysoki poziom bezrobocia; 3. marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem; 4. istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia; 5. negatywne nastawienie społeczne do osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym; 6. trudna sytuacja ekonomiczna rodzin; 7. bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów; 8. roszczeniowe postawy klientów pomocy społecznej; 9. długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej; 10. wzrost występowania patologii społecznych; 11. upadek wartości moralnych i autorytetów; 12. negatywne wzorce zachowań funkcjonujące w społeczeństwie; 13. znieczulica społeczna; 14. niewydolność wychowawcza rodzin; 15. brak reakcji społeczności lokalnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie; 16. występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa; 17. niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną; 18. trudna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy; 19. brak działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych.

4. Podsumowanie części diagnostycznej – ważniejsze wnioski

Wnioski wynikające z przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych oraz analizy SWOT przedstawiają się następująco:

- Z analizy zgromadzonych danych wynika, że dominującym problemem jest utrzymujące się na wysokim poziomie zjawisko ubóstwa. Z reguły nie występuje ono samodzielnie, lecz jest powiązane w większym lub mniejszym stopniu z innymi problemami.
- Długotrwałe bezrobocie dotyka przede wszystkim młodzież, kobiety, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby niepełnosprawne.
- Osoby biedne i bezrobotne są często dotknięte kryzysem psychicznym, co wynika z braku poczucia socjalnego i zdrowotnego.
- Zagrożenie wykluczeniem osób starszych jest spowodowane przede wszystkim pogarszającym się stanem zdrowia oraz ograniczeniem aktywności społecznej.
- Osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność efektywnego udziału w życiu społecznym, tracą posiadane miejsca pracy, a tym samym mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia.
- Bezdomność dotyka z reguły mężczyzn, bardzo często uzależnionych od alkoholu i nie przejawiających chęci do wyjścia z tego stanu.
- Świadczenia i usługi z pomocy społecznej powinny być skierowane do osób, które naprawdę ich potrzebują, a nie do tych, które się ich najgłośniejsz domagają.

- Należy dążyć do zmiany metod pracy socjalnej z opiekuńczych na aktywizujące.
- Istnieje potrzeba ciągłego kształcenia kadry w celu zapewnienia skutecznej realizacji zadań polityki społecznej.
- Wobec istnienia złożonych potrzeb i problemów, niezbędna jest ścisła współpraca wielu jednostek samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie rozwoju wolontariatu.
- Programy i projekty wynikające ze Strategii powinny być ukierunkowane na rozwiązywanie najpilniejszych kwestii życia społeczności lokalnej.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. Misja – określenie celu generalnego strategii

Stworzenie instytucjonalnych i materialnych warunków
w celu poprawy jakości życia mieszkańców miasta Kętrzyn
oraz przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji
i wykluczenia społecznego.

2. Priorytety i kierunki działań

PRIORYTETY		KIERUNKI DZIAŁAŃ
I	ŁAGODZENIE SKUTKÓW BEZROBOCIA ORAZ PROMOCJA ZATRUDNIENIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. pomoc osobom bezrobotnym w uzyskaniu zatrudnienia; 2. aktywizacja osób bezrobotnych oraz wspieranie w trakcie poszukiwania pracy; 3. pomoc osobom i rodzinom pozostającym bez środków do życia na skutek braku zatrudnienia; 4. zatrudnienie wspierane (prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne); 5. reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale pozostających bez pracy.
II	POMOC OSOBOM STARSZYM, NIEPEŁNOSPRAWNYM I CHORYM	<ol style="list-style-type: none"> 1. zapewnienie pomocy instytucjonalnej; 2. rehabilitacja społeczna, zawodowa oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych; 3. rozwój i łatwa dostępność usług opiekuńczych; 4. tworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego – Dzienny Dom Pobytu; 5. aktywizacja społeczna osób starszych; 6. organizowanie czasu wolnego osobom niepełnosprawnym; 7. uruchomienie wolontariatu na rzecz osób starszych i osób niepełnosprawnych; 8. współpraca z organizacjami pozarządowymi.

<p>III</p>	<p>POMOC DZIECIOM I RODZINOM ZE ŚRODOWISK NAJUBOŹSZYCH, NIEZARADNYCH I PATOLOGICZNYCH</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju; 2. organizowanie dzieciom i młodzieży wypoczynku letniego, wspieranie dostępu do zajęć pozaszkolnych, rozwijanie zdolności uczniów; 3. organizowanie imprez integracyjno – sportowych i kulturalnych przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu; 4. tworzenie programów stypendialnych; 5. tworzenie programów edukacyjnych w zakresie popularyzowania sportu, kultury, zdrowia itp.; 6. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; 7. powołanie zespołu interwencji kryzysowej; 8. pomoc materialna rodzinom pozostającym w trudnej sytuacji ekonomicznej; 9. systematyczna współpraca z organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz dzieci i rodzin ; 10. współpraca z organizacjami pozarządowymi.
<p>IV</p>	<p>PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM (ALKOHOLIZM I NARKOMANIA)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. edukacja , promowanie zdrowego stylu życia oraz profilaktyka alkoholowa i narkotykowa kierowana w szczególności do dzieci i młodzieży; 2. budowa skutecznego systemu pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom; 3. zwiększenie dostępności leczenia i terapii.

V	POMOC OSOBOM BEZDOMNYCH	<ol style="list-style-type: none"> 1. programy wychodzenia z bezdomności; 2. zapewnienie ciepłego posiłku, ubrania oraz miejsca w noclegowniach; 3. pomoc psychologiczna oraz terapia, w tym terapia uzależnień; 4. wsparcie finansowe; 5. współpraca z organizacjami pozarządowymi.
VI	POMOC Kobietom, Kobietom W CIĄŻY, WYCHOWUJACYM MAŁE DZIECKO	<ol style="list-style-type: none"> 1. tworzenie lokalnych form wsparcia; 2. tworzenie programów na rzecz kobiet służących wspieraniu przedsiębiorczości i zatrudnieniu kobiet; 3. tworzenie mieszkań chronionych; 4. pomoc prawna i psychologiczna kobietom pokrzywdzonym; 5. tworzenie i popularyzowanie ruchów samopomocowych; 6. prowadzenie zajęć edukacyjnych.
VII	WSPÓŁPRACA SAMORZĄDU LOKALNEGO Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	<ol style="list-style-type: none"> 1. opracowanie i wdrażanie zasad współpracy; 2. propagowanie i rozwój wolontariatu; 3. stworzenie punktu wolontariatu; 4. zlecanie zadań publicznych organizacjom pozarządowym.
VIII	PROFESJONALNIE DZIAŁAJĄCY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	<ol style="list-style-type: none"> 1. szkolenia i doskonalenie zawodowe pracowników służb społecznych; 2. doradztwo metodyczne; 3. koordynacja działań instytucji i organizacji; 4. monitoring i ewaluacja działań systemu.

3. Informacje dotyczące zasad budowania programów

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kętrzyn na lata 2007-2013 będzie realizowana poprzez programy celowe, stanowiące uzupełnienie do każdego z wyodrębnionych obszarów tematycznych.

Programy powinny bazować na aktualnej diagnozie rzeczywistości oraz umożliwić wprowadzanie nowych rozwiązań.

Elementy składowe programu:

- uwagi ogólne,
- definicje pojęć,
- diagnoza /opis problemu społecznego,
- adresaci programu / identyfikacja osób czy środowisk, do których skierowany jest program,
- cel główny,
- kierunki działań /cele szczegółowe,
- przewidywane rezultaty /efekty,
- podmioty realizujące program /zasoby instytucjonalne,
- źródła / sposób finansowania,
- monitoring i ewaluacja.

Dobrze opracowany program powinny charakteryzować następujące cechy:

- **celowość** – w następstwie wdrożenia projektowanych czynności, zaplanowane cele zostaną faktycznie osiągnięte,
- **racjonalność** – dobranie środków i sposobów działania zwiększających skuteczność, na podstawie zgromadzonej jak największej liczby informacji o faktach, zdarzeniach oraz ich związkach przyczynowych lub współwystępowaniu,
- **ekonomiczność** – działanie jest oszczędne i wydajne, jeżeli prowadzi do zamierzonych skutków i zadowalających wyników przy relatywnie

niskich nakładach; powinno się wykorzystać jedynie takie nakłady, które okażą się niezbędne do realizacji celu.

- **wewnętrzna spójność** – układ działań, które są wzajemnie uporządkowane i zharmonizowane; planowane działania nie powinny się wykluczać, tak aby realizacja jednych nie uniemożliwiała podjęcia drugich bądź w następstwie jednych uzyskuje się skutki niwelowane innymi działaniami.
- **komplementarność** – należy brać pod uwagę różne, nawet konkurencyjne opcje, zwłaszcza kiedy wprowadza się rozwiązania nowatorskie; gdy takie rozwiązania zawiodą, powodzenie mogą zapewnić sprawdzone już wcześniej i utrwalone sposoby działania. I odwrotnie – gdy te ostatnie przestają być efektywne, oczekiwane rezultaty można osiągnąć w następstwie uzupełniających je rozwiązań innowacyjnych.
- **interdyscyplinarność** – korzystanie z wiedzy zaczerpniętej z różnych dziedzin nauki np. socjologii, psychologii, ekonomii.
- **kompleksowość** – połączenie w całość wszystkich elementów składowych programu, aby ułatwić koordynację działań i współpracę realizatorów.
- **elastyczność** – tworzenie i realizacja programów jest procesem, który przebiega w zmieniającej się rzeczywistości. Kierunki tych zmian są często trudne do przewidzenia. Z tego względu niezbędna jest elastyczność, jaka zapewnia gotowość realizatorów do aktualizacji i korekty przyjętych rozwiązań.

Program należy przygotować siłami lokalnych instytucji. Im więcej osób i instytucji włączonych zostanie w opracowanie, finansowanie i realizację programu, tym większe będzie prawdopodobieństwo jego powodzenia.

4. Monitoring i wdrażanie strategii

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kętrzyn na lata 2007-2013 podlega procesowi monitoringu i ewaluacji.

Monitoring polega na zbieraniu i selekcjonowaniu informacji, a jego celem jest uzyskanie mierzalnych wyników osiągnięcia celów strategii.

Ewaluacja natomiast polega na ocenie oraz interpretacji zgromadzonego materiału. Powinna odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej.

Podstawą skutecznej oceny efektów wdrażania strategii powinna być coroczna ocena w formie raportu monitoringowego. Zasadniczym okresem monitorowania powinien być rok kalendarzowy.

Wskaźniki stopnia efektywności realizacji strategii

Wskaźniki stosowane do oceny efektów są z reguły dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Część danych może być również zbierana poprzez badania ankietowe przeprowadzane wśród mieszkańców miasta.

Do podstawowych wskaźników pomiaru efektywności wdrażania strategii należy zaliczyć:

1. wskaźniki ekonomiczne:

- stopień poniesionych nakładów,
- ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

2. wskaźniki społeczne:

- ilość programów i projektów socjalnych,
- ilość uczestników szkoleń i warsztatów,
- ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów,
- inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej,
- ilość osób usamodzielnionych.

3. inne rodzaje wskaźników

- w obszarze dotyczącym rynku pracy:
  - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie osób czynnych zawodowo,
  - udział bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
  - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce.
- w obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
  - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
  - odsetek osób żyjących w ubóstwie,
  - głębokość ubóstwa,
  - udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako złą lub bardzo złą.

4. wskaźniki – instrumenty polityki społecznej – to procentowe udziały np.:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w ogólnej liczbie osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogólnej liczbie młodzieży,
- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w ogólnej liczbie osób dotkniętych tymi problemami.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Kętrzyn na lata 2007-2013 i wynikające z niej programy są dokumentami otwartymi i „elastycznymi”. Mogą podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, potrzebami miasta oraz wymogami prawa.

Koordynatorem Strategii jest Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie. Koordynatorów poszczególnych programów wyznacza Burmistrz Miasta, na wniosek Koordynatora Strategii.

Nie wszystkie programy muszą uzyskać rangę uchwały Rady Miejskiej. Jeżeli działanie mieści się w granicach upoważnień statutowych i możliwościach finansowych jednostki organizacyjnej miasta, program może sporządzić i wdrożyć kierownik tej jednostki, po uzgodnieniu z Burmistrzem Miasta.

W dużej części powodzenie zaplanowanych przedsięwzięć zależy będzie od aktywności i zmobilizowania szerokiego spektrum osób, organizacji i instytucji, część jednak od efektywności polityki społecznej i gospodarczej prowadzonej przez rząd. Rozwój zdolności do wykonywania stojących przed nami zadań jest również jednym z kluczowych czynników wpływających na skuteczność ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe niezbędne do realizacji części zadań stawianych w dokumencie strategii.